

ĎÁBLÍK

Elektronický zpravodaj pro členy a přátele Cally • Číslo 224 • Vychází 25. srpna 2022

Milí čtenáři,

notoricky známá cimrmanovská hláška praví, že v Českých Budějovicích by chtěl žít každý. Zajisté také tušíte, jakou repliku pronáší na jevišti vzápětí Zdeněk Svěrák. Jihočeši jsou však asi opravdu spokojeni, protože se neradi stěhují do jiných krajů. Obyvatelé ostatních krajů se sem naopak stěhují častěji, jak ostatně dokládá i příklad autora tohoto úvodníku.

Začínám však mít důvodné pochybnosti, zda nadšení pro žití v Českých Budějovicích sdílí jejich nejvyšší představitel. Ano, mám na mysli odpověď Jiřího Svobody na otázku časopisu Respekt, co by pro jeho město znamenalo, kdyby v něm vyschly řeky. Dozvěděli jsme se, že první muž naší radnice považuje Malši a Vltavu především za dopravní překážky. A kdyby prý obě řeky zmizely, ušetří město v rozpočtu a plochu využije pro parkování. Jako vtip dost slabé a pokud to bylo myšleno vážně, co k tomu dodávat?

Jiří Svoboda však není jediným jihočeským politikem, který se o prázdninách pokusil o svérázný pohled na aktuální události. „Šumavský senátor“ a hlubocký starosta Tomáš Jirsa se zase neudržel a nepřekvapivě obvinil z požáru v Českém Švýcarsku „naivní aktivisty, vědce a profesionální prosazovatele bezzásahovosti“, ať už si pod tímto originálním označením představuje kohokoli. Nebýt prý bezzásahových území, byly by i stromy v Českém Švýcarsku zelené. Zároveň ve svém článku horuje za aktivní boj s kalamitou a zasahování v napadených lokalitách, takže by možná kolem Pravčické brány nenechal skoro žádné stromy.

Ona jemně řečeno poněkud nešťastná vyjádření spojují dva zajímavé aspekty. Jednak se obě týkají klimatické změny, jednak ani jeden z politiků tento pojem nepoužil. Což minimálně u pana Jirsy není překvapivé, neboť „klimaalarmismus“ příliš nemusí a zároveň touto nálepkou častuje prakticky cokoli. Dodejme, že také další primátoři se v anketě Respektu slovu „klima“ bravurně vyhnuli a věnovali se zejména případným ekonomickým dopadům úbytku vody. Královéhradecký Alexandr Hrabálek dokonce využil otázku k propagování nových přehrad, protože jedině ty „mohou zabránit podobným katastrofám“. Vyschnutí řek si pak politici nedokážou představit (Hrabálek), pevně věří, že nehrozí (brněnská Markéta Vaňková) nebo „je to tak málo pravděpodobný a nerealistický scénář, že nemá smysl se tím zabývat“ (Svoboda).

Je docela možné, že starostové měst ležících na Pádu, Loiře nebo Rýnu také věřili, že vyschnutí řek nehrozí. A letos se náhle ocitli uprostřed málo pravděpodobného a nerealistického scénáře. „Klimatická změna“ nebo dokonce „klimatická krize“ se však staly běžnou součástí slovníčku evropských politiků, zatímco ti čeští jako by se jich štilili. Pokud ovšem problémy odmítáme pojmenovat nebo jejich existenci přímo popíráme, jen těžko se můžeme dobrat nějakých smysluplných řešení.

Ale co. Kdyby náhodou nějaká česká řeka opravdu vyschla, vždycky máme ještě Tomáše Jirsu, který by mohl napsat, že za sucho může bezzásahovost a ekoteroristi.

Jiří Řehounek

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Nové limity nebezpečných látek v odpadech. Opět nedostatečné.....	str. 4-5
Více reaktorů stabilitu dodávek elektřiny zaručit nemusí.....	str. 6-7

Investor rekreačního satelitu v Kovářově musí přepracovat dokumentaci EIA

Krajský úřad Jihočeského kraje vrátil k přepracování dokumentaci EIA na „Rekreační park Kovářov“. Ve svém vyjádření se ztotožnil s celou řadou připomínek, které k záměru podaly spolky a místní obyvatelé.

Dokumentace, kterou investor předložil krajskému úřadu, je tedy

nedostatečná a nelze podle ní správně posoudit vliv výstavby tohoto nového rekreačního satelitu na životní prostředí. Investor dostal pro přepracování dokumentace řadu podmínek. Musí se např. více věnovat čištění odpadních vod, vlivu záměru na kvalitu vody v Lipně, na mikroklima nebo přírodní biotopy, vypracovat studii vlivu na krajinný ráz atd.

„Za důležité považujeme, že investor musí dopracovat a posoudit také další variantu záměru, která nebude mít významně negativní dopady na přírodu, krajinu a půdu. Krajský úřad požaduje, aby byla posouzena varianta s výrazně menší rozlohou. Tento požadavek vznášely spolky od počátku posuzování vlivů na životní prostředí, zatímco investor ho ignoroval nebo prováděl v projektu kosmetické změny,“ říká Jiří Řehounek z Cally, který se připomínkování nového rekreačního satelitu věnuje od počátku procesu EIA.

Rekreační areál v Kovářově je podle názoru ochránců lipenské krajiny v rozporu s nově přijatou Územní studií krajiny Jihočeského kraje. Studie vypracovaná v roce 2021 pro Jihočeský kraj totiž výslovně uvádí, že na Lipensku by se nadále neměly nové stavby umísťovat do volné krajiny. Spolky a řada místních obyvatel proto požadují co nejrychlejší začlenění této studie do Zásad územního rozvoje Jihočeského kraje, což je nadřazený dokument pro územní plány obcí v okolí Lipna. Jedna z podmínek pro přepracování dokumentace EIA se přitom týká i této studie, s jejímiž výstupy se musí investor vyrovnat.

„Vrácení dokumentace EIA k přepracování lze považovat za částečný úspěch. Realizace projektu v původně předpokládaném rozsahu by vzhledem k bezprostřední blízkosti již schváleného Přístavu Hruštica a Rekreačního parku Lipno znamenala znehodnocení celého Kovářovského poloostrova jeho přeměnou z volné krajiny na souvisle zastavěnou

oblast městského typu, aniž by to místním obyvatelům přineslo cokoli pozitivního,” poznamenává Vladislav Smolka ze spolku ŠumavaNeNaProdej působícího ve Frymburku.

Na podporu svých požadavků vytvořil spolek Lipensko pro život petici Za záchranu „jihočeského moře“ a okolní krajiny, kterou dosud podpořilo v elektronické i papírové verzi dohromady asi 4000 občanů. Petice požaduje hlavně přehodnocení plánů na další betonování lipenské krajiny. Velká část podpisů pochází také z polipenských obcí a jižních Čech. Starostové obcí v okolí Lipna však stále sázejí na podporu tvrdého turismu, který krajinu ničí a v důsledku toho poškozuje i její potenciál pro udržitelnou turistiku, a činí tak navzdory vzrůstajícím obavám značné části obyvatel. Petice byla doručena na Krajský úřad Jihočeského kraje již v dubnu tohoto roku a krajsí zastupitelé ji budou projednávat na svém zasedání 15. září 2022 v Českých Budějovicích.

Tisková zpráva spolků Lipensko pro život, ŠumavaNeNaProdej a Calla

Petici Za záchranu „jihočeského moře“ a okolní krajiny mohou zájemci podpořit zde: https://www.petice.com/za_zachranu_jihoceskeho_more.

Velcí rackové se zatím střílet nebudou

Na konci letošního jara mne v datové schránce Cally překvapila žádost Rybářství Hluboká o odstřel „velkých racků“. Rybáři žádali českobudějovický magistrát o povolení tzv. odchýlného postupu z ochrany volně žijících ptáků. Skupina „velkých racků“ nebyla v žádosti blíže specifikována, předpokládal jsem však, že jde o racka bělohlavého, racka středomořského a racka stříbřitého. Calla se do řízení přihlásila a požádala o informace a konzultaci kolegy z České společnosti ornitologické a poslala na magistrát negativní vyjádření.

Ani o jednom ze jmenovaných druhů nelze tvrdit, že by šlo o invazní druh. Jde o normální druhy evropské fauny, jejichž areál i početnost se mění, zejména v závislosti na potravní nabídce. Zatím nejsou k dispozici studie, které by prokazovaly negativní vliv „velkých racků“ na rybí obsádku, resp. není doloženo, jaké procento jejich potravy tvoří sladkovodní ryby. Tyto druhy často využívají i další potravní zdroje, např. pole nebo skládky odpadků. Přítomnost velkého hejna na rybníce tedy nemusí nutně znamenat, že se tam rackové krmí. Mohou ho využívat také jako nocoviště.

Většina „velkých racků“ je u nás tvořena nehnízdícími jedinci, proti nimž nebude střelba účinnou ochranou. Rackové jsou vysoce mobilní ptáci a případně odstřelené ptáky mohou prakticky okamžitě nahradit další migrující jedinci. Tyto druhy také neloví velké ryby. Plůdkové rybníky, na nichž teoreticky lovit mohou, jsou rozlohou obvykle menší, takže pohyb lidí po břehu bude prakticky stejně účinným opatřením jako střelba. Ta může navíc na lokalitách působit rušivě na ostatní ptáky, včetně ptáků aktuálně hnízdících.

Problematické je také vymezení pojmu „velcí rackové“ a také jejich rozeznávání v terénu. Pokud připustíme, že jde opravdu o výše zmíněné druhy (racek bělohlavý, středomořský a stříbřitý), vyvstává otázka, jak budou střelci racky rozlišovat a jakým způsobem bude zajištěno, že nebudou loveny další druhy racků či jiných ptáků. Rackové jsou ve zbarvení mimořádně variabilní skupinou. Jejich barva závisí hlavně na věku nebo roční době. Odlišit výše uvedené druhy racků od jiných druhů, které se v jižních Čechách mohou objevit, např. racka žlutohého, racka bouřního nebo mladých racků několika jiných druhů

je poměrně obtížné a jen stěží to dokážou najatí střelci. Střelba navíc může rušit nebo zabít i jiné druhy ptáků, včetně zvláště chráněných a ohrožených druhů.

Proto Calla ve svém vyjádření označila případné udělení výjimky k lovu „velkých racků“ za odborně nepodložené (není prokázána škoda, kterou mají rackové údajně způsobovali), věcně obtížně vymežitelné (těžké odlišení od jiných druhů racků) a v této podobě také nezákonné (rušení jiných, zvláště chráněných druhů ptáků střelbou bez příslušné výjimky). Magistrát se s většinou našich argumentů ztotožnil a odchýlný postup nepovolil.

Prozatím tedy racky není možné na rybnících střílet. Předpokládáme však, že snahy o odstřel velkých racků tímto správním řízením neskončí, a to nejen na Hlubocku.

Jiří Řehounek

(s využitím podkladů Zdeňka Vermouzka, ČSO)

Nové limity EU pro nebezpečné látky v odpadech. Opět nedostatečné.

Začátkem tohoto týdne dosáhly Evropská rada a Evropský parlament dohody o nových limitech pro perzistentní organické látky (POPs) v odpadech. Ta bohužel nijak zásadně nezmění stávající praxi, která ohrožuje veřejné zdraví a životní prostředí. Například pro PBDE, vysoce toxické chemické látky používané jako zpomalovače hoření, které se často nacházejí v recyklovaných plastech, je limit podle nového návrhu EU desetkrát vyšší, než jaký navrhovaly africké země při nedávných jednáních o globálním omezení jedovatých látek v Ženevě.

„Navrhované limity jasně naznačují, že EU hodlá pokračovat ve vývozu svého nebezpečného odpadu do Afriky a dalších regionů,“ uvedl Gilbert Kuepou, člen řídicího výboru IPEN a ředitel Centre de Recherche et d'Education pour le Développement (CREPD) v Kamerunu. *„Je znepokojující, že k tomuto kroku došlo bezprostředně po nedávném zasedání Stockholmské a Basilejské úmluvy, na kterém měla EU možnost podpořit bezpečnější normy předložené africkými zástupci.“*

Kompromisní návrh EU je mnohem mírnější než původní návrh Evropského parlamentu, který by zajistil větší ochranu zdraví a životního prostředí. Kromě laxní normy pro PBDE by nové limity také umožnily

ponechat dioxiny, perzistentní organické látky uvolňované při spalování odpadu, na úrovni, díky která by bylo možné naprostou většinu popílku po spalování (asi 90 %) odpadu používat jako stavební materiál. Přitom už existují případové studie, které popisují, že v důsledku použití popelu ze spalovny došlo k lokální kontaminaci půdy a endokrinního systému živočichů perzistentními organickými znečišťujícími látkami. Tuto praxi tak upřednostňuje průmysl, aniž by zvažoval rizika pro veřejnost a životní prostředí.

„Potřebujeme přísnější limity pro perzistentní organické látky v odpadech, ale návrh z tohoto týdne

bohužel nepostihne podstatu problému. EU sice tvrdí, že její návrh podpoří oběhové hospodářství, ale ve skutečnosti budou díky takto slabým limitům vysoce toxické látky nadále kolovat v odpadech, výrobcích a životním prostředí,“ řekl Jindřich Petrlík, programový ředitel programu Arniky Toxické látky a odpady a poradce IPEN pro dioxiny a odpady.

Perzistentní organické polutanty neboli POPs, jsou nejtoxičtější a nejtrvalejší chemické látky, které kdy byly studovány, a patří mezi ně dioxiny (PCDD/F), PCB, PBDE a některé PFAS. Stockholmská úmluva vyžaduje likvidaci odpadů, které překračují limitní hodnoty POPs, a zakazuje recyklaci odpadů kontaminovaných POPs, aby se zachoval čistý materiálový cyklus bez toxických látek. Limitní hodnoty POPs, známé také jako „nízké úrovně obsahu POPs“ (LPCL – low POPs content levels), jsou stanoveny Basilejskou úmluvou a jsou klíčovým nástrojem pro kontrolu možných úniků těchto látek v důsledku nesprávného nakládání s odpady. IPEN a Arnika prosazují přísné hodnoty LPCL za účelem ochrany lidského zdraví a životního prostředí.

Více informací o nízkých úrovních obsahu POPs naleznete na webových stránkách [Arniky](#) a [IPEN](#).

Tisková zpráva Arniky

12. až 18. září - týden pro klima 2022

TÝDEN PRO
KLIMA

Už zanedlouho odstartuje letošní ročník Týdne pro klima. Festival se snaží přinést téma klimatické krize o něco blíže k veřejnosti. Cílem je podpořit mezi lidmi diskusi nejen o souvislostech klimatické krize, ale i o tom, kde hledat společná řešení. Aspirací letošního ročníku je motivovat návštěvníky k dalšímu zapojení a k zavádění klimatických opatření přímo v místě jejich bydliště.

K festivalu se může s vlastní událostí připojit každý. Akce je otevřena pořadatelům a pořadatelkám z řad široké veřejnosti. Kromě institucí, organizací nebo neformálních skupin se tak mohou zapojit i studenti a studentky, aktivní jednotlivci nebo například

municipality. Oficiální termín Týdne pro klima 2022 je 12. - 18. září, organizátoři ale letos otevřeli program i akcím, jež budou probíhat kdykoli během měsíce září.

Novinkou letošního ročníku je propojení s mezinárodním projektem Climate of Change. Díky němu je součástí letošního Týdne pro klima i sběr podpisů pod celoevropskou petici, jež bude předána Ursule von der Leyen na listopadovém klimatickém summitu OSN (tzv. "COP27") v Egyptě.

Týden pro klima 2022 probíhá pod záštitou platformem Klimatická koalice a Zelený kruh. Vše důležité najdou zájemci na webových stránkách www.tydenproklima.cz.

Letošní ročník bude už třetí v pořadí. První proběhl v roce 2019. V roce 2020 následovala roční pauza způsobená pandemií nemoci Covid-19. Ke druhému ročníku se v roce 2021 připojilo více než 80 akcí na řadě míst po celé republice.

Jitka Martínková z Klimatická koalice říká: „Klimatická krize je rok od roku viditelnější i v Česku. Sucho, kůrovcová kalamita, vlny veder, tornádo nebo třeba nedávný požár v Hřensku. Je načase, abychom začali společně uvádět do praxe potřebná řešení, a to napříč různými sektory i regiony. Řešení klimatické krize je věcí každého z nás. Týden pro klima může být pro řadu lidí vhodným začátkem. Někomu může přinést nové informace, jinému třeba nové kontakty nebo podobně naladěné spojení pro budoucí místní projekty vedoucí k lepší ochraně klimatu.“

Podle tiskové zprávy Klimatické koalice

Více reaktorů stabilitu dodávek elektřiny zaručit nemusí

Jaderná energetika získala od svých propagátorů v Česku nový slogan „stabilní energie“, jež zní v reklamách ČEZu, v prohlášení politiků a převzala jej i média. To ji má pomoci udržet na energetickém „hřišti“ poté, co se ukázalo, že není ani levná (patří k nejdražším ze zdrojů), Fukušimská havárie připomněla limity její bezpečnosti a o jejíž „čistotě“ si lze popovídat s obyvateli obcí, pod nimiž má vyrůst konečně hlubinné úložiště vysoko radioaktivních odpadů.

Podívejme se na „stabilitu jaderné energie“ do země, která na ni vsadila ve velkém a s pětasedmdesátiprocentním podílem atomové elektřiny je velkým vzorem pro české fanfy těchto zdrojů. Francouzský provozovatel jaderných elektráren firma Électricité de France (EdF) se od zimy potýká s vážnými potížemi udržet v provozu své jaderné reaktory. Má jich celkem 56 a rovná polovina, tedy 28 z nich, je mimo provoz. Šestnáct je v plánované odstávce kvůli údržbě, kterou již nešlo odkládat a kvůli revizím bezpečnosti. Dvanáct reaktorů pak zůstává odpojeno z důvodu kontroly a výměny potrubí, na kterém byl zjištěn problém s korozí „pod napětím“, který přímo ohrožuje jadernou bezpečnost.

Proč se něco tak vážného stalo, není zatím zcela objasněné. U starších a výkonově menších reaktorů (900 MW) se zmíněná koroze vyskytuje v daleko menším rozsahu, než

u novějších reaktorů s výkonem 1300 MW. Podle vedoucího francouzského jaderného dozoru Autorité de Sûreté Nucléaire (ASN) Bernarda Doroszczuka bude řešení vyžadovat rozsáhlý plán na několik příštích let. EDF proto v reakci na situaci již snížila odhadovanou produkci jaderné energie pro letošní rok, a to na 280-300 TWh.

V současnosti je francouzská jaderná výroba na nejnižší úrovni od roku 1993 a vyrábí méně než polovinu elektřiny, kterou by jinak schopna dodat. EDF tak navzdory krizi musí spalovat zemní plyn a nastartuje i uhelnou elektrárnu. Ani to nestačí a EDF je nucena nakupovat elektřinu za vysoké ceny na volném trhu, což ji v letošním roce přijde na více než 10 miliard eur. Cena se šplhá do výšin, před kterými jsme v Česku uchráněni.

Výpadku přispělo, že ve Francii panují prakticky celé léto opravdu žhavé saharské teploty a elektrická klimatizace zvyšuje spotřebu. Řeky na jihu Francie, včetně Rhôny a Girondy dosahují teplot, které jsou příliš vysoké na to, aby mohly uchládit reaktory a tyto musí být odstavovány.

A co francouzská jaderná budoucnost? Jak zmínil Bernard Doroszczuk z ASN, nelze garantovat prodloužení provozu starších reaktorů nad padesát let, jak by si přál prezident Emmanuel Macron. Prioritně záleží na splnění bezpečnostních parametrů. Co je při tom jisté - francouzský jaderný dozor je přísný a nepodlého politickým přáním.

Lze pochybovat, že ohlášená případná výstavba nových reaktorů dokáže nahradit ty, co skončí v atomovém šrotu. Stačí se podívat na táhnoucí se problémy se stavbou moderního reaktoru EPR ve Flamanville. EDF na začátku roku 2022 oznámila zvýšení odhadu nákladů na stavbu na 12,7 miliard eur (bez finančních nákladů), přičemž při zahájení výstavby byly náklady odhadovány na 3,3 miliardy eur. Zavážení paliva pak bylo odloženo o šest měsíců na druhé čtvrtletí roku 2023, což znamená více než desetileté zpoždění oproti původnímu plánu. Projekt tak má podobný scénář jako drahá a zpožděná stavba reaktoru EPR ve finském Olkiluotto, která přispěla ke krachu společnosti AREVA. Před bankrotem ji zachránila francouzská vláda, firma se pak dostala do většinového vlastnictví EDF pod názvem Framatom.

Dnes ovšem vláda z Paříže zachraňuje celou EDF. V únoru jí byl „hozen“ záchranný kruh v hodnotě 2 miliard eur, což ale zdaleka nestačí. Proto se nyní po volbách objevil návrh na její znárodnění. Tedy odkup 16 % akcií, EDF, které ještě Francie nevlastní. Operace má přijít na 8-10 miliard eur. Plán bedlivě sledují menšinoví akcionáři ČEZu, protože odkup státem již byl ohlášen i ministrem financí Stanjurou, aniž by byly známé podrobnosti.

Pohled do země galského kohouta tak ukazuje, že ani vysoký podíl atomových reaktorů negarantuje stabilitu dodávek elektřiny. Je však jistotou zachování vysoce centralizované, státem řízené energetiky dotované daňovými poplatníky. Paradoxní je, že k takové budoucnosti nás v Česku posouvá vláda, která si říká pravicová.

Edvard Sequens

Nová analýza: až čtvrtinu spotřeby zemního plynu může do konce desetiletí nahradit bioplyn

Až 26 terawatthodin (TWh) energie by v roce 2030 mohly dodávat nové a modernizované bioplynové a biometanové stanice, počítali experti CZ Biom. To odpovídá zhruba 2,5 miliardám kubíků zemního plynu, tedy zhruba čtvrtině roční spotřeby ČR. Vyrobený bioplyn lze použít stejně jako zemní plyn: ve vytápění, v průmyslu či v dopravě. Lze ho rovněž vyčistit a po stlačení vhánět do plynové distribuční sítě. Výpočet je součástí analýzy o regulačním potenciálu bioplynu v energetice, kterou připravují experti CZ Biom spolu s ČVUT.

„Na stole leží dvě otázky: jaké využití vyrobeného bioplynu bude nejpotřebnější, zda ve vytápění budov, v průmyslu nebo v dopravě. Ta hlavní otázka ale zní, jaká je ochota státu výrazně přidat plyn v rozvoji bioenergetiky a také třeba uznat připojení výroben biometanu k distribuční síti plynu jako infrastrukturu zvyšující bezpečnost a veřejný zájem,“ řekl Adam Moravec z CZ Biom.

„Další desetinu spotřeby plynu dokáží do pěti let ušetřit nově budované obnovitelné zdroje. Jejich budování pomůže domácnostem, obcím

i podnikatelům. Oceňuji dosavadní přístup všech ministerstev při zjednodušování povolování a dalších opatřeních na zrychlení instalací. Je potřeba je co nejdříve dokončit. Čím dříve zrychlíme procesy pro posilování energetické suverenity, tím rychleji se zbavíme závislosti na ruském plynu a zdražování energie,“ uvedl Štěpán Chalupa, předseda Komory obnovitelných zdrojů energie.

Detaily úspory plynu pomocí obnovitelných zdrojů shrnuje infografika dostupná [zde](#).

Současná výroba bioplynu činí přibližně 6,5 terawatthodin (TWh), což odpovídá přibližně 8 % spotřeby zemního plynu. Dle nového výpočtu lze v roce 2030 disponovat 10,5 nebo až 26 TWh energie v bioplynu. Nižší číslo odpovídá střednímu scénáři a předpokládá vývoj oboru pro naplnění cílů EU před vypuknutím války na Ukrajině. Výroba 26 TWh odpovídá maximálnímu možnému rozvoji do roku 2030 s ohledem na zdroje biomasy a technické možnosti. Naopak, pokud stát nepřijme žádná rozvojová opatření, bude výroba v roce 2030 činit 4,8 TWh.

Typickými vstupními substráty bioplynových stanic je směs odpadů, statkových hnojiv, pěstované biomasy a vedlejších produktů. Jelikož bioodpad v sobě ukrývá pouze cca 2 TWh energie a bude se dále snižovat kvůli snaze minimalizovat vznik odpadů, největší potenciál navýšení produkce bioplynu je ukryt zejména v pěstované biomase. Výpočet potenciálu předpokládá využití 80 % veškerého bioodpadu a poloviny dostupných statkových hnojiv.

Největší potenciál má pěstovaná biomasa

Pěstování energetických plodin pro bioplyn zabírá plochu přibližně 130–180 tis. hektarů tedy pouhá 4 % celkové zemědělské plochy v ČR. Akční plán pro biomasu uvádí, že z celkové plochy zemědělské půdy v ČR při zajištění 100% potravinové soběstačnosti může být uvolněno 1,2 až 1,5 milionu hektarů. Dotéto výměry je započítána orná půda i trvalé travní porosty, další potenciál tvoří plochy nevhodné pro pěstování potravinářských plodin a krmiv (rekultivované, sanované, po záplavách). Kvůli snižování stavu

hospodářských zvířat bude uvolněna další zemědělská půda dnes potřebná pro zajištění krmiv. Z toho vyplývá, že plocha, na které se v současnosti pěstuje energetická biomasa, by mohla být minimálně trojnásobně rozšířena.

Energetické plodiny nepředstavují pro krajinu ani půdu větší zátěž než běžné plodiny, spíše naopak, uvádí dále analýza CZ Biomu. Nový potenciál je totiž získáván z pro půdu zlepšujících plodin, anebo taky z předplodin a meziplodin (plodiny využívající mezidobí, kdy na poli není pěstována hlavní plodina. REpowerEU to nazývá a současně vybízí k tzv. sekvenčnímu pěstování). Produkce energetické biomasy je kontrolována stále zpřísnujícími se pravidly pro udržitelnou produkci biomasy, která se naopak nevztahuje na potravinové plodiny. Biopaliva z energetických plodin certifikací prokazují emisní úsporu oproti fosilním palivům, která je více jak 65 % a neustále se zvyšuje. Plodiny použité pro výrobu bioplynu jsou produkovány za podpory živin z digestátu (hnojivo z bioplynové stanice) a tím se snižuje plošná spotřeba minerálních hnojiv, které jsou také zdrojem nemalých emisí. Navíc pro produkci bioplynu se stále častěji používají plodiny, které zlepšují stav půdy a zpestřují osevní postup. Jde o bobovité plodiny pěstované samostatně anebo jako směsný porost s jinými plodinami, které ztratily tržní uplatnění a proto z polí téměř vymizely.

Podle tiskové zprávy CZ Biom a Komory obnovitelných zdrojů energie

Skladový a výrobní areál Ševětím získal kladné stanovisko EIA

Krajský úřad vydal kladné závěrečné stanovisko v procesu EIA (posuzování vlivů na životní prostředí), který se týká skladového a výrobního areálu v Ševětíně, na místě dnes již zbořeného, památkově cenného panského dvora Švamberk.

Investor získal kladné stanovisko po mnoha peripetiích a s desítkami podmínek, které musí splnit. Dvakrát stáhl projekt z procesu EIA sám, na třetí pokus musel nechat po připomínkách veřejnosti i úřadů přepracovat dokumentaci EIA. Celkem tedy zaplatil za zpracování pěti oznámení či dokumentací EIA a několik dalších posudků a studií. Kdyby se pokusil o seriózní jednání s místními obyvateli, spolky a okolními obcemi, možná mohl ušetřit peníze i čas.

Příklad ševětínského areálu ukazuje, že účast veřejnosti v procesech EIA má smysl. Připomínky veřejnosti, spolků, obcí i některých státních orgánů, které se z velké části promítly do stanoviska krajského úřadu, mohou alespoň snížit vliv projektu na životní prostředí. Bude je však zapotřebí hlídat jak v navazujících stupních posuzování projektu, tak i v reálném provozu areálu.

Negativní zkušeností je pro mne naopak "salámová metoda", kterou investor při prosazování areálu použil. Nejprve si totiž obstaral mnoho dílčích povolení a teprve poté nechal záměr posoudit v procesu EIA. Když se pak začal posuzovat vliv projektu na životní prostředí, panský dvůr Švamberk již neexistoval a "překážející" stromy byly vykáceny.

Jiří Řehounek

Hnízdo pálenejch sov

Náhodou jsem se na návštěvě přichomýtl ke sledování socialistické detektivky. Kriminalista potřeboval pro vyřešení případu zmapovat soví hnízda v lese, kde došlo k vraždě. A místní důchodce si vzpomněl na „hnízdo pálenejch sov dole v roklí“. To jsem začal detektivku sledovat bedlivěji. Znalec sovích hnízd opravdu vedl příslušníky VB do skal v hustém lese, což mne jen utvrdilo v názoru, že scénárista si nedal mnoho práce s rešerší informací o sovách.

Učíňme tak namísto něj: Sova pálená je druh otevřené zemědělské krajiny, kde loví potravu, převážně hlodavce. Hnízdí především v lidských stavbách a speciálních budkách. Hluboké lesy rozhodně nejsou jejím oblíbeným biotopem.

Pro budoucí filmová vyšetřování v lesích a skalách proto doporučujeme scénáristům jako vhodné kulisy hnízdíště „velkejch vejřů“.

Jiří Řehounek

NAJDI.JE

Projekty občanské vědy už nejsou neznámým pojmem ani v našich luzích a hájích. Jedním z nich je i web NAJDI.JE, který se specializuje na pátrání po invazních druzích hmyzu s pomocí široké veřejnosti. Aktuálně má otevřených jedenáct „pátracích akcí“, včetně slunéčka východního, nepůvodních druhů kutilek (podušťáků) nebo zavíječe zimozrázového.

„Hlavním cílem našeho projektu (ve spojení s mezinárodní akcí COST CA17122) je zapojení široké veřejnosti do sledování šíření nepůvodních druhů. Jako on-line občanští vědci budete shromažďovat data o jejich prvním výskytu

a sledování jejich šíření. Pomůžete tak dokumentovat jejich přítomnost a šíření v místě, kde žijete nebo se právě pohybujete. Přispějete k pochopení mechanismu šíření nepůvodních invazních druhů a jejich vlivu na společenstva, k ochraně biodiverzity, tvorbě legislativy a řešení vážných problémů spojených s invazními druhy,“ píší autoři na webové stránce projektu.

Chcete-li se do hledání a bádání zapojit také, všechny potřebné informace najdete na <https://www.najdi.je/>.

Jiří Řehounek

"Kůrovcové souše tak dnes plápolají jako pochodně bezzásahovosti a bezbřehého aktivismu, kterému podleho v podobě bezzásahových území v národních parcích tisíce hektarů lesů."

"Vina je tedy na straně naivních aktivistů, vědců a profesionálních prosazovatelů bezzásahovosti, kteří ponechali díky svému nezodpovědnému přístupu napospas ke zničení zeleného bohatství naší země. Protože nebýt bezzásahových území, byly by i stromy v Českém Švýcarsku zelené, rozhodně ve větší míře, kdyby se s kůrovcovou kalamitou bojovalo aktivně a zasahovalo se v napadených lokalitách ihned."

Tomáš Jirsa, senátor (z článku "Ti naivní vědci snad zkouší, co ekosystém vydrží", MF DNES, 28. 7. 2022)

"Je to tak málo pravděpodobný a nerealistický scénář, že nemá smysl se tím zabývat. Ve vztahu k městu jsou řeky (máme dvě) spíše nákladnou dopravní překážkou – musíme stavět a opravovat mosty a řešit následky povodní či zachraňovat topící se. Také musíme pravidelně trénovat stavby protipovodňových stěn a v případě povodní je montovat. Pokud by trvale zmizely, pomínou i výše zmíněné problémy, ušetříme v rozpočtu, plochu využijeme pro parkování, které nám zoufale chybí."

Jiří Svoboda, primátor Českých Budějovic (z odpovědi na anketní otázku "Co by pro vaše město znamenalo, kdyby v něm jako nyní ve Francii, Německu nebo Itálii vyschla řeka? Jak by se to projevilo na životě u vás?", Respekt 34/2022)

Startuje 1. ročník Anticeny o nejbizarnější obal - nominovat obaly, mají možnost všichni

Organizace Zerowasters vyhlašuje 1. ročník soutěže o nejbizarnější obal roku. Jejím cílem je poukázat na nesmyslné, nadměrné, nerecyklovatelné nebo klamavé obaly a upozornit výrobce,

že vzniklý odpad po nákupu zboží nemůže ležet pouze na bedrech spotřebitelů. Cílem soutěže je vyburcovat společnost k aktivnímu vyhledávání obalů, vyrobených bez ohledu na udržitelnost. Nominace i následné hlasování bude probíhat na www.bizarobal.cz.

Zerowasters chtějí upozornit na to, že vzniklý odpad po nákupu zboží nemůže být odpovědností spotřebitelů. Cílem projektu je prostřednictvím medializace a volby anticeny upozornit výrobce, aby převzali odpovědnost za udržitelnost obalů, do kterých své výrobky balí.

"Bizarní obal je pro nás ten, nad jehož existencí kroučíme hlavou. Vyvolává v nás otázku, proč vůbec vznikl a zda se výrobce zamyslel nad jeho dopadem na životní prostředí. Je zkrátka hloupý a zcela zbytečný," vysvětluje Veronika Nováčková, ředitelka organizace

Nejlepším řešením, jak předcházet vzniku odpadu je nakupování do vlastních nádob, ne pro všechny je ale tato možnost dostupná. Většina spotřebitelů nakupuje v běžných obchodech, kde se zboží prodává hlavně v obalu, a proto je důležité, aby byly udržitelné.

“Odpovědnost spotřebitelů za obalové odpady, končí v bodě, kde se přestáváme vyznávat v tom, co je a co není ekologické. Nemáme možnost ovlivnit složení nebo velikost obalu a nesouhlas můžeme vyjádřit jen tím, že daný výrobek nekoupíme. To ale není dostatečné řešení. Musíme upozornit výrobce na to, aby přijali odpovědnost za své obaly a ty nesmyslné už nadále nevyráběli” vysvětluje Veronika Nováčková.

Po nasbírání nominovaných obalů proběhne v září hlasování odborné poroty a veřejnosti. Hlasující budou vybírat mezi těmi, které propadly v nejvíce kategoriích. Výsledky hlasování budou zveřejněny v průběhu října.

“Postaráme se o to, aby se výsledky anticeny dostaly k firmám spolu s doporučením, jak obal změnit, aby byl udržitelný. Naším dlouhodobým cílem je ukončení výroby nerecyklovatelných a jinak pro nás bizarních obalů. Naším přáním pak je, abychom do deseti let už anticenu nemuseli vyhlašovat, ” dodává Veronika Nováčková.

Pro více informací o Anticeně a možnosti nominovat obaly, se dozvíte na www.bizarobal.cz na facebookové nebo instagramové stránce Zerowasters.

Tisková zpráva Zerowasters (redakčně upraveno)

Výsledky ankety „Ropák 2021“

V časopise ALTERNATIVA, který vydávaly Děti Země, byly v roce 1992 poprvé publikovány materiály „Spolku krušnohorských ropáků“, z nichž vyplývá, že na Zemi dochází k dichotomii dvou vysoce vyspělých druhů – Homo sapiens sapiens (člověka moudrého) a Petroleus mostensis (ropáka bahnomilného).

Celkem 81 členů nezávislé Komise z 96 rozhodlo o vítězi 30. ročníku ankety „Ropák roku“ o antieologický čin (osoba, která se prosazováním nějaké stavby či záměru, vydáním rozhodnutí či budováním stavby nejvíce zasloužila o poškození životního prostředí) a 27. ročníku ankety „Zelená perla roku“ o antieologický výrok. Členy Komise jsou např. zoolog Mojmír Vlašín, politolog Lukáš Jelínek či publicista Vladimír Just.

V [minulém čísle Ďáblíka](#) jsme vám představili vítěze obou anket, nyní se podíváme na další umístění v „Ropákovu roku“.

V anketě Ropák 2021 se na 2. až 12. místě umístili:

2) Ing. Miroslav Toman, CSc., ministr zemědělství (ČSSD) – Česká republika (168 bodů)

- za účelový odpor schválit novelu zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, do konce volebního období v roce 2021, předloženou ministerstvem v červenci 2020 jako sněmovní tisk č. 954, která mohla zlepšit podmínky pro pěstování lesa, neboť více než 60 % nově vysazených listnatých stromů a jedlí v krátké době spase násobně přemnožená spárkatá zvěř, mohla posílit práva vlastníků pozemků, zlepšit plánování odlovů a také uspořit kolem 5-7 miliard korun ročně veřejných a soukromých prostředků za škody způsobené zvěří na lesních porostech, jak na to také v červenci 2020 upozornilo osm profesních a občanských spolků ve svých námitkách; projednávání bylo v červnu 2021 ukončeno, takže převážily zájmy vlivné části myslivecké lobby nad zájmy vlastníků lesů a zemědělců a nad veřejnými zájmy lesy ekologicky a ekonomicky rozvíjet,

- za zodpovědnost při předložení nevhodných opatření pro Národní plán obnovy v části „Ochrana přírody a adaptace na klimatickou změnu“, neboť urychlené zalesňování stejnověkými či stejnodruhovými hospodářskými lesy neznamená reálné zvýšení biodiverzity a ani zachytávání uhlíku a zadržování vody v krajině nelze řešit udržováním meliorací s rozšiřováním závlah, hrázemi na horských potocích či odbahňováním rybníků, ale revitalizací toků, vytvářením tůní, mokřadů a říčních poldrů po celém povodí, a dále i mezi či stromořadí, přičemž námítky odborných pracovišť a spolků byly opakovaně zlehčovány nebo přehlíženy; vláda sice plán za téměř 200 miliard korun i s těmito zásadními chybami v květnu 2021 schválila, nicméně Evropská komise ho třikrát vrátila k přepracování, než ho na základě zohlednění připomínek odborné i laické veřejnosti s odstraněním všech zásadních nedostatků v červenci 2021 schválila.

3) Ing. Josef Kott, poslanec Poslanecké sněmovny P ČR (hnutí ANO) – Česká republika (121 bodů)

- za předložení změny zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v únoru 2021 při projednávání jeho novely, podle které by došlo ke zrušení ochrany zvláště chráněných druhů organismů při běžném zemědělském, lesnickém, vodním či rybářském hospodaření, a to třeba u čápa černého, ledňáčka říčního, křepelky polní, skřivana lesního, rosničky zelené, chřástala polního, u několika druhů orchidejí nebo u tisu červeného v lesích, takže by hospodáři na tyto druhy nemuseli brát ohledy, a navíc změna nijak nesouvisela s důvody tento zákona novelizovat; výbor pro životní prostředí v dubnu 2021 doporučil návrh zamítnout, přičemž novela zákona byla Poslaneckou sněmovnou dne 2. 6. 2021 schválena bez tohoto návrhu,

- za předložení změny zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v únoru 2021 při projednávání jeho novely, podle které by bylo možné dřeviny v ochranném pásmu vodovodů a kanalizací nesystémově kácet pouhým ohlášením příslušnému úřadu, tj. bez správního řízení s příp. účastí spolků a bez vydání rozhodnutí o kácení s možností uložit náhradní výsadbu, ačkoliv v těchto ochranných pásmech roste asi 80-90 % dřevin, a navíc se jednalo se o stejný návrh, který byl již v roce 2020 zamítnut Legislativní radou vlády; výbor pro životní prostředí v dubnu 2021 doporučil návrh zamítnout, přičemž novela zákona byla Poslaneckou sněmovnou dne 2. 6. 2021 schválena bez tohoto návrhu.

4) Ing. Miroslav Svoboda, ředitel lesního závodu Židlochovice Lesů ČR, s. p. – Jihomoravský kraj (111 bodů)

- za vytrvalé odmítání zajistit účinnou ochranu evropsky významné lokality Soutok-Podluží s rozlohou asi 9,7 tisíc hektarů kolem Dyje a Moravy vyhlášením aspoň 37 % nejceněnějších jejích částí za zvláště chráněná území na národní úrovni s tvrzením, že dosavadní holosečné hospodaření v lužních lesích s převahou dubů a frézování půdy je osvědčené, ponechat některá území přírodním procesům či bez zásahů člověka je rizikové a přírodu lze chránit smlouvami nebo na menší ploše s nižší intenzitou ochrany, přestože národní úroveň ochrany, tj. NPR a NPP nebo CHKO, podporuje osm odborných společností s více než šesti tisíci odborníky a petice za záchranu Moravské Amazonie s více než 13,2 tisíci podpisy; Ministerstvo životního prostředí se po nezdaru vyhlásit zde CHKO zatím marně snaží od října 2019 vyhlásit Národní přírodní rezervaci Lanžhotské pralesy a od března 2020 Národní přírodní památku Soutok, neboť Lesy ČR, s. p., a město Lanžhot s oběma návrhy nesouhlasí.

5) Mgr. Martin Kupka, starosta obce Líbeznice, náměstek hejtmanky Středočeského kraje a poslanec Poslanecké sněmovny P ČR (ODS) – Středočeský kraj a Ústecký kraj (89 bodů)

- za podporu rychlejší přípravy a povolování středočeské trasy dálnice D3 z Prahy na jih do Nové Hospody délky více než 59 km za asi 38 miliard korun, která se má stavět přes rekreačně a přírodně cenné území Posázaví, Neveklovska a Voticka, ačkoliv trasa navzdory dlouhodobému odporu veřejnosti, spolků, mnoha obcí a nezávislých odborníků probíhá poddolovaným územím na Jílovsku, ovlivní krajinný ráz a povrchové a podzemní vody, způsobí další fragmentaci krajiny a škodlivě zasáhne do biotopů desítek zvláště chráněných

druhů organismů a přestože rychlé a kvalitní spojení Prahy a jižních Čech může zajistit dálnice D4 kolem Příbrami a Písku, modernizace silnice I/3 z Mirošovic do Mezna a modernizace železničního koridoru do Českých Budějovic,

- za podporu zlepšování plavebních podmínek na Labi do Pardubic pro nákladní vodní dopravu, a to zejména výstavbou jezu u Děčína za 5,2 miliardy korun, ačkoliv významný škodlivý vliv na dotčené území NATURA 2000 nelze podle odborného stanoviska Správy NP České Švýcarsko z listopadu 2018 reálně a funkčně kompenzovat, a plavebního kanálu u Přelouče za 3,1 miliardy korun s možným škodlivým zásahem do biotopů desítek zvláště chráněných druhů organismů na Slavíkových ostrovech či na jiných evropsky významných lokalitách v okolí, ačkoliv dopravní potřebnost a ekonomická efektivnost nebyla přesvědčivě doložena, takže by bylo logické financování tohoto plánu spíše zastavit, pokud se na přípravu obou těchto staveb bezúčelně utratila asi jedna miliarda korun.

6) Bohumil Mach, myslivec a bývalý předseda MS Jelen Kameňák z. s. ze Skelné Huti u Nýrska – Plzeňský kraj (78 bodů)

- za nedovolené přechovávání nezákonně zastřeleného zvláště chráněného rysa ostrovida, kterého u něho v mrazničce při domovní prohlídce v červnu 2021 našla Celní správa ČR, a za nelegálně držené vycpaniny chráněných živočichů jako je bobr evropský, tetřev hlušec, tetřívka obecná a včelojed lesní, dále paroží chráněného losa evropského a ještě těla mrtvého chráněného krahujce obecného, takže Okresní soud v Klatovech mu na jaře 2022 za tyto přečiny uložil příkazem pokutu ve výši 90 tisíc korun.

7) MVDr. Václav Gargulák, generální ředitel Povodí Moravy, s. p. – Jihomoravský kraj a Olomoucký kraj (76 bodů)

- za vytrvalé prosazování změny manipulačního řádu na Vodním díle Nové Mlýny, které má na střední a dolní nádrži umožnit zvýšení vodní hladiny o 35 cm na kolaudační výšku s cílem za stovky milionů korun získat navíc 9 milionů m³ vody pro údajné zavlažování 5-7 tisíc hektarů vinic a sadů a umělé povodňování lužních lesů na soutoku Dyje a Moravy s tvrzením, že se v budoucnulepší ochrana ptáků v ptačí oblasti na střední nádrži a v přírodní rezervaci Věstonická nádrž, nicméně touto manipulací vodní hladiny má v rozporu s plánem péče dojít jednak ke škodlivému zásahu do biotopů deseti zvláště chráněných druhů živočichů a jednak ke kácení třinácti mohutných topolů a vrb u soutoku Jihlavy a Svatky pro vytvoření pastviště pro husy; o povolení škodlivého zásahu a kácení stromů nyní rozhoduje Ministerstvo životního prostředí,
- za vytrvalé prosazování boční víceúčelové protipovodňové vodní nádrže Skalička na řece Bečvě pro zadržení asi 32 milionů m³ povodňových vod za asi 3,8 miliardy korun bez podrobných geologických, biologických a speleologických průzkumů s rizikem škodlivého ovlivnění léčivých pramenů v lázních v Teplicích nad Bečvou a podzemních vod, poničení Hranického krasu s jeskyněmi, zvýšené vodní eroze břehů a ke zničení lužních lesů a dalších říčních ekosystémů, včetně území NATURA 2000 Hustopeče-Štěrkáč, přičemž nádrž v petici odmítlo více než 3,6 tisíc osob, dále pak obec Skalička, města Hranice a Teplice nad Bečvou a Ministerstvo životního prostředí s Ministerstvem zdravotnictví, neboť od roku 2016 existuje přírodě šetrnější a méně riziková varianta boční suché nádrže s tůněmi, loukami a lesy a s ovladatelným vtokem pro zadržení asi 37 milionů m³ povodňových vod, která by navíc zachovala tok poslední štěrkonosné řeky v ČR; během roku 2022 má o variantě rozhodnout česká vláda, přičemž mírně preferován je boční suchý poldr.

8) Bc. Jiří Hůlka, starosta Horní Plané – Jihočeský kraj (70 bodů)

- za podporu výstavby obrovského rekreačního komplexu u Karlových Dvorů na levém břehu vodní nádrže Lipno v CHKO Šumava se zastavěním asi 21 hektarů půdy I. třídy ochrany jako součást mnoha podobných plánů kolem přehrady, který má být plošně větší, než tato část obce Horní Planá, a který má obsahovat 136 rekreačních

domů, 130 pokojů ve dvou hotelích a v ubytovně, dvě přístaviště pro 200 lodí, nové silnice atd., čímž se např. sníží kvalita současného bydlení s měkkou rekreací a prostupnost krajiny, naruší se krajinný ráz, škodlivě se zasáhne do biotopů dvou desítek zvláště chráněných druhů živočichů, může se zhoršit kvalita vod, včetně té v přehradě, která je opakovaně postihovaná přemnožením sinic, a zvýší se světelné znečištění území, přičemž při hodnocení vlivů na životní prostředí, které začalo v prosinci 2020, nebyla předložena kapacitně nižší varianta s vyšším podílem přírodních složek, chybí analýza o souladu záměru s krajinářskou územní studií kraje a nebyly posouzeny kumulativní vlivy s dalšími stavbami v okolí: proti záměru je několik místních spolků, které mj. sbírají podpisy pod petici, přičemž Krajský úřad Jihočeského kraje v prosinci 2021 vrátil dokumentaci EIA k přepracování a k doplnění,

- za nečinnost prosadit změnu územního plánu, která by zvýšila ochranu volné nezastavěné krajiny v okolí vodní nádrže Lipno před zástavbou a lépe by zachovala kvalitu současného bydlení s měkkou rekreací.

9) Mgr. Petr Borecký, radní pro veřejnou dopravu Středočeského kraje (STAN) – Středočeský kraj (64 bodů)

- za zodpovědnost při schválení rozhodnutí Rady Středočeského kraje v červnu 2021 o zrušení a omezení regionální železniční osobní dopravy na dvanácti tratích v kraji od prosince 2021 s tvrzením, že jsou cestujícími málo využívány, takže kraj ročně ušetří asi 52 milionů korun z celkových asi 3,5 miliardy korun na dopravní obslužnost za rok, a řada spojů bude nahrazena autobusy, čímž došlo k rezignaci na zajištění úplné a pohodlné dopravní obslužnosti, neboť některé vlaky nahrazeny nebyly a několik obcí si udržení vlaků v omezené míře platí ze svých rozpočtů, plán se nelogicky týká i tratí nedávno opravených, náhradní používání osobních automobilů a autobusů může znamenat vyšší škodlivé vlivy na životní prostředí, zejména na stav ovzduší, na intenzity hluku a na nehodovost, a bude docházet k dalšímu poškozování krajských silnic, na jejichž údržbu či rekonstrukci dlouhodobě chybějí peníze; s rozhodnutím nesouhlasí řada obcí a petice občanů, která byla s více než 5 tisíci podpisy v září 2021 předána hejtmance.

10) Mgr. Jan Benda, člen představenstva firmy PH-Real a. s. – Ústecký kraj (62 bodů)

- za prosazování výstavby obrovského logistického centra podél silnice I/63 na Teplicku na asi 32,5 hektarech orné půdy, z nichž na asi 16 hektarech má tvořit šest výrobně-skladovacích hal výšky 10-14 metrů a parkoviště pro 600 aut, takže dojde k silnému narušení krajinného rázu a harmonického měřítka vyvýšeného území blízko přírodní rezervace Rač a CHKO České středohoří, k dalšímu šíření světelného smogu, ke snížení propustnosti území, k navýšení automobilové dopravy, k dalšímu záboru zemědělsky využívané půdy zachovalé krajiny významně industrializovaného Ústecka a ke změnám v zadržování vody, přičemž vážné výhrady při hodnocení vlivů stavby na životní prostředí během roku 2020 vznesly zejména obce Modlany, Rtyň nad Bílinou, Řehlovice a Bžany, Správa CHKO České středohoří, šest spolků a asi 1,4 tisíc osob, včetně dvacítky místních farmářů; stavební úřad v Teplicích vydal v červnu 2021 i na základě souhlasného stanoviska EIA z října 2020 územní rozhodnutí, proti kterému obce Modlany a Rtyň nad Bílinou a dva spolky podaly odvolání, takže se čeká na rozhodnutí krajského úřadu.

11) Ing. Libor Hejduk, ředitel odboru výkonu státní správy VI Ministerstva životního prostředí se sídlem v Hradci Králové – Pardubický kraj (57 bodů)

- za potvrzení změny č. 29 integrovaného povolení podle zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci, v listopadu 2021 o povolení výjimek z emisních limitů pro rtuť a oxidy dusíku na 6 let od srpna 2021 do srpna 2027 při spalování uhlí v částečně modernizované elektrárně Chvaletice na Pardubicku, kterou v červenci 2021 na základě žádosti firmy Sev.en EC, a. s., z prosince 2018 vydal Krajský úřad Olomouckého kraje, navzdory upozornění pěti spolků a obcí Veltruby a Bukovka v jejich odvolání, že firma o zpřísnění limitů věděla nejpozději od srpna 2017, takže měla do srpna 2021 dost času je splnit, příp. bylo možné obě výjimky povolit jen na 2 roky,

a navíc množství povolených emisí rtuti a oxidů dusíku je příliš značné v neprospěch zdraví obyvatel ČR, přičemž na základě žaloby dvou spolků v lednu 2021 stále probíhá soudní spor; sice Krajský soud v Ostravě v březnu 2022 rozhodnutí ministerstva z listopadu 2021 zrušil, neboť závažné důvody pro povolení obou výjimek byly předloženy jen pro období 2 let, nicméně Nejvyšší správní soud v květnu 2022 tento rozsudek zrušil a vrátil k novému rozhodnutí, neboť je nutné ještě zohlednit, že při pravidelných kontrolách během 6 lety a za možnosti kontroly plnění výjimky za 3 roky se množství vypouštěné rtuti a oxidů dusíku bude snižovat s cílem limity splnit v nejkratší možné době.

12) Ing. Václav Král, předseda představenstva Teplárny České Budějovice, a. s., předseda správní rady ZEVO Vráto, a. s., a poslanec Poslanecké sněmovny P ČR (ODS) – Jihočeský kraj (50 bodů)

- za prosazování výstavby třetí největší české spalovny komunálních odpadů v Novém Vráte v Českých Budějovicích s kapacitou 160 tisíc tun odpadů za rok, ačkoliv tento obrovský objem je v rozporu s evropskou směrnicí č. 2008/98/ES zajistit do roku 2035 recyklaci 65 % komunálních odpadů, tzn. zvýšit objem sběru odpadů, jeho třídění a recyklaci, takže lze očekávat dálkový dovozu odpadů, a to i z ciziny, navíc spalovna může i při uvažovaném použití železniční vlečky zvýšit v okolí intenzitu automobilové dopravy a zhoršit kvalitu ovzduší a hladinu hluku, dále je nejasný osud asi třetiny zbytku po spalování, tj. škváry a popílku, obsahujícího toxické látky jako např. dioxiny, který bude nutné uložit na skládku nebo využít jinak s dalšími riziky pro životní prostředí; Ministerstvo životního prostředí navzdory kritice čtyř spolků a veřejnosti vydalo pro spalovnu v dubnu 2022 souhlasné stanovisko EIA.

Podle tiskové zprávy Děti Země.

Na výsledky v anketě „Zelená perla roku 2021“ se podíváme v příštím čísle Ďáblíka.

ZAOSTŘENO ENVIROSKOPEM

Vybrali jsme pro vás ze 400 různých tipů na výlety po Jihočeském kraji, které všechny najdete v databázi Envirooskop na webu www.envirooskop.cz. Jeho zpracovatelem je jihočeská Krajská síť environmentálních center KRASEC.

Aleje v okolí zámku Kratochvíle (lat: 49.0599, lon: 14.17)

Vydejte se proti proudu času do dob dávných příběhů. Objevíte jedinečné místo, kde se snoubí architektura vytvořená člověkem s okolní přírodou.

U zámku Kratochvíle coby renesančního klenotu zasazeného do původně bažinaté krajiny bylo založeno několik alejí. Dostihovou dráhu za zámkem lemují alej Kratochvíle, kterou tvoří stovka starých stromů - většinou dubů a několik jasanů. Hned naproti přes silnici vedoucí z Netolic do Bavorova můžete obdivovat urostlé stromy Platanové aleje. Od těchto státem chráněných stromořadí můžete pokračovat po hrázi Kratochvílského rybníka a rybníka Neštěstí, mezi kterými roste památný dub měřící dvacet dva metrů. Po stejné cestě se dostanete až do areálu zámku, kde cesty okolo vodního příkopu lemují stovky ovocných stromů jako jabloně, višně či aronie černé. Tento méně známý strom se jmenuje také temnoplodec a zde se nachází v nejpočetnějším českém porostu.

Na zahradě zámku můžete objevit ovocnářský klenot, a to přes sto let starou jabloň Woltmannův řehtáč, která dodnes plodí velká šťavnatá jablka. Na zdejších záhonech si můžete všimnout prvků permakultury, kdy si rostliny ve smíšených záhonech vzájemně pomáhají a tato pestrá směs láká mnoho druhů

nádherných motýlů. K prohlídce zahrady dostanete didaktickou publikaci o zahradě, v níž si hravou formou osvojíte zajímavé informace o renesanci a poznáte různé druhy bylinek a jejich využití. Na zámku probíhají i různé kulturní akce, které můžete sledovat na webových stránkách.

Časová náročnost: 2 hodiny

Povaha terénu: Na této lokalitě se budete pohybovat po travnatých cestách a asfaltových silničkách. Terén je většinou rovný, místy kopeček.

Dostupnost: Na lokalitu se můžete dostat autobusem, když vystoupíte na zastávce „Netolice, Kratochvíle“. Pokud pojedete autem, můžete zaparkovat na parkovišti u zámku. Pěšky nebo na kole se k alejím v zadní části zámeckého areálu dostanete po modré turistické značce.

Otevírací doba: Aleje jsou přístupné celoročně. Aktuální otevírací dobu zámku Kratochvíle, zahrady a kostela Narození Panny Marie najdete na webu zámku <https://www.zamek-kratochvile.cz/cs>.

Kontakt: Adresa: Státní zámek Kratochvíle, Petrův Dvůr 9, 384 11 Netolice, e-mail: ups.cb.kr@npu.cz, telefon: +420 388 324 380

Odkaz na lokalitu na stránce Enviroskopu najdete zde: <http://www.enviroskop.cz/?alej-v-okoli-zamku-kratochvile>

Vybrali pro vás Romana Panská a Edvard Sequens

Projekt Enviroskop je podpořen Jihočeským krajem.

POZVÁNKY NA AKCE

Calla a Správa CHKO Blanský les Vás srdečně zvou na přírodovědnou vycházku

„Výprava do přírodní rezervace Bořinka“

Se ornitoložkou **Michaelou Syrovou** (PřF JU),
zoologem **Liborem Weiterem** (Správa CHKO Blanský les)
a entomologem **Jiřím Řehounkem** (Calla)

Přírodovědná vycházka na Bořinka bude zaměřená na historii těžby, poznávání zajímavých organismů, odchyt a kroužkování ptáků. Vycházka s odborným výkladem je vhodná i pro děti a potrvá asi tři hodiny. Trasa bude obtížně sjízdná pro dětské kočárky.

Neděle 18. 9. 2022 od 13:30 hod.

Sraz účastníků na vlakovém nádraží v Holubově ve 13:30
nebo ve 14:00 u Holubovského mlýna (GPS 48.8964344N, 14.3115114E)

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.

Mezinárodní noc pro netopýry 2022

Akce v jižních Čechách:

27. 8., 19:30 – Buškův Hamr

27. 8., 18:30 – Hrad Šelmberk

9. 9., 19:00 – Chýnovská jeskyně

Podrobnosti k akcím a akce v dalších krajích najdete na <https://www.netopyrinoc.cz/>.

Zelené úterky

Calla vás srdečně zve na besedu

Podpora vody v krajině

s Tomášem Justem
z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR

Jak zlepšit zadržování vody v krajině a stav našich vodních toků?
Jaké jsou možnosti revitalizace potoků a řek? Využíváme je dostatečně, nebo máme co
dohánět? Co se podařilo? A co na to bobří?

V úterý 20. září 2022 od 17:30 hod.

Klub Horká Vana, Česká 222/7, České Budějovice

Více informací:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice

tel.: 384 971 930, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

a také na <https://www.facebook.com/spolekcalla>

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.

Ochrana fauny ČR, o.p.s. a pivovar Regent pod záštitou Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy připravili výstavu, která upozorňuje na jeden z palčivých problémů dneška. Navazuje na probíhající výstavu "Třeboňsko nebeské", která zobrazuje nádheru třeboňských rybníků z leteckého pohledu, kdy sinice a kupky hnoje nejsou vidět.

Stav rybníků, a to i těch chráněných, je většinou dosti smutný. Kalná, zelená, leckdy i páchnoucí voda znemožňuje jejich rekreační využití i přežití řady donedávna běžných rostlin i živočichů. Příroda dnešní rybníční krajiny Třeboňska je pouhým odleskem své zašlé slávy. Výstava se věnuje intenzifikaci rybníčního hospodaření a reakci organismů na tyto změny v posledních několika desetiletích. Autory jsou vědci, kteří problematiku stojatých vod dlouhodobě studují a s využitím nejnovějších poznatků odhalují příčiny dnešního stavu. Vyzývají k větší zodpovědnosti při využívání krajiny a přírodních zdrojů nejen pro rybníční hospodaření a na modelovém rybníku Rod v Nadějské soustavě ukazují, že řešení nemusí být složité a nedosažitelné.

Partnerem výstavy je pivovar Regent, jehož název odkazuje na správce panství a krajiny. Společně s řadou akademických institucí a odborných společností podporujících vyznění výstavy, se k této výzvě přidává.

Výstava bude přístupná dlouhodobě v prostorách Sladovny v Třeboni.

Exkurze napříč národními parky Šumava a Bavorský les 2022

Zajímá vás, jak se vyvíjí příroda, když se jí nechá prostor a čas? Chtěli byste poznat střeoevropskou divočinu na vlastní oči a kůži a porozumět tomu, v čem je její nedoceníitelná hodnota? Zaznamenali jste spory o kácení v národním parku Šumava a chtěli byste se přímo v terénu dozvědět více? Chcete se přesvědčit, zda se les po napadení kůrovcem sám obnovuje?

Pokud odpovídáte ano, přihlaste se na jednu z našich exkurzí. Hnutí DUHA již téměř třicet let aktivně usiluje o kvalitnější ochranu přírody v národním parku. Letos pro vás již potřiatvacáté připravuje několik možností, jak se přiblížit šumavské divočině.

Jedna čtyřdenní, dvě třídenní, dvě víkendové a jedna jednodenní exkurze. **Vždy pod vedením odborného průvodce**, který má bohaté zkušenosti s ochranou šumavské přírody. Pokaždé **do nejvzácnějších míst obou národních parků** včetně těch běžně nepřístupných. Vyberte si některou z nich.

Termíny a místa exkurzí

- **2. - 4. 9. 2022** [Exkurze napříč Šumavskými pláněmi: Modravské slatě a Ptačí potok](#)
- **9. - 11. 9. 2022** [Exkurze napříč jižním masivem národního parku Šumava: Plechý, Trojmezenský prales a Smrčina](#)

Další informace na <https://hnutiduha.cz/exkurze>.

V případě dotazů se obraťte na **Marcelu Povolnou**:
marcela.povolna@hnutiduha.cz, +420 771 138 018

Zpravodaj Ďáblík pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • Calla je také na [Facebooku](#)

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Články do dalšího čísla posílejte do 15. 9. 2022 na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Chcete-li se přihlásit k pravidelnému odběru Ďáblíka, pište na romana.panska@calla.cz. Nechcete-li naopak dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás vymažeme z adresáře.

Všechna starší čísla občasníku Ďáblík najdete na webových stránkách Cally.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!